

Arbeiderpartiet

Vekstplan for **Telemark**

Sammen skal vi realisere mulighetene i Telemark!

2020-tallet blir et tiår hvor vi skal løse store oppgaver. Vi skal få flere i jobb, kutte utslippene med 55 prosent, og øke eksporten utenom olje og gass med 50 prosent. Det er ingen liten jobb som ligger foran oss og Telemark vil være en viktig del av løsningen.

Telemark er samtidig unikt posisjonert til å skape ny vekst og nye muligheter av disse oppgavene. Regionen vår er rik på naturressurser, er vertskap for noen av landets og verdens ledende industrimiljøer og har kompetansen som trengs. Forvalter vi mulighetene riktig kan Telemark leve av å kutte verdens utslipp, og levere lav- og nullutslippsløsninger i tiårene som kommer.

Alle som kjenner norsk industrihistorie, vet at Telemark har vært blant de viktigste industriregionene i Norge siden industrialiseringen startet for over 100 år siden. Denne industrialiseringen har imidlertid ikke skjedd av seg selv. En stat som har gitt næringslivet gode rammebetingelser har vært avgjørende for å lykkes. Norcem, INEOS og Yara hadde ikke vært der de er i dag, uten av vi utviklet mulighetene i fellesskap.

Nå ser vi imidlertid at Norge taper i kampen om å tiltrekke seg de nye næringene. Siden 2013 har handelsoverskuddet falt med 400 milliarder kroner, og handelsbalansen var i 2020 negativ for første gang siden 1987. Bare de siste seks årene har Norge tapt 10 000 industriarbeidsplasser, til tross for at våre største konkurransefortrinn er innen produksjon av industrivarer med lave utslipp.

Arbeiderpartiet vil føre en aktiv næringspolitikk, som legger til rette for at vi sammen kan realisere de fantastiske mulighetene som finnes i Telemark. I denne vekstplanen peker vi på områder vi vil satse særskilt på i regionen vår. Gjennom å bruke statens verktøykasse – kapital, regelverk, offentlige anskaffelser – skal vi sørge for at vi skriver neste kapittel i vår industrihistorie. Staten skal ta et større ansvar for at infrastrukturen bedriftene trenger for å lykkes kommer på plass, eksempelvis ved å legge til rette for raskere nettilknytning.

Samtidig skal vi ta vare på vår fantastiske natur, og sikre at reiselivet kommer styrket ut av pandemien. Vi skal jobbe for arbeid til alle i et seriøst arbeidsliv som tar utgangspunkt i Skiensmodellen, og legge til rette for at det er godt å bo, leve, reise og arbeide fra kyst til fjell.

Kraftkrevende industri – første klimapositive industriregion

Telemark har lange tradisjoner innen produksjon av og verdiskapning basert på fornybar kraft. Siden Norsk Hydro startet utbyggingen av vannkraftverkene i øvre del av Skiensvassdraget tidlig på 1900-tallet, har Telemark vært et av Norges viktigste industrifylker. I dag er Herøya landets største industriklynge, og bedrifter som Norcem, INEOS og YARA er viktige industrimotorer i regionen vår.

Vi har derfor store muligheter når den grønne industrien skal utvikles. Det krever imidlertid en stat som i større grad er villig til å føre en aktiv næringspolitikk, bruke statlig kapital der det kan utløse private investeringer, og legge til rette for kraftigere nett og økt fornybar kraftproduksjon.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Legge frem en samlet plan for utbygging av fornybar kraft og infrastruktur, blant annet for å sikre tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet.
- Videreutvikle SIVAs eiendomsinvesteringer for å legge bedre til rette for nye industrietableringer.
- Inngå gjensidig forpliktende klimapartnerskap med særlig utsatte bedrifter, der staten bidrar med støtte til omlegging og teknologiskifte til lavutslippsløsninger.
- Øke eksporten utenom olje og gass med 50 prosent innen 2030. Målet skal følges opp i bransjevis avtaler, industrielle partnerskap, forenkling av virkemiddelapparatet, og ved at eksportfremme gjøres til en kjerneoppgave i forvaltningen.
- Øke støtten til skalering og kommersialisering av teknologi utviklet med utgangspunkt i kompetansen fra leverandørindustrien.
- Bruke eierskapet i Statkraft til å skape en industriell utvikler innen grønn hydrogen- og batterivirksomhet, som trekker med seg norsk leverandørindustri til utlandet.

- Skrote ordningen med opprinnelsesgarantier for å sikre at norsk industri beholder fornybar kraft som et konkurransefortrinn.
- Sikre at tariffmodellene for kraft ivaretar norsk industri på en bedre måte, og at rimelig og ren norsk kraft gjør det attraktivt å etablere ny kraftforedlende industri i Norge.
- Videreføre CO2-kompensasjonsordningen for å sikre at bærekraftig industri ikke flytter ut av Norge.

Bærekraftig forvaltning av våre felles naturressurser

Telemark har fantastiske naturressurser. Vannkraft, skog og mineraler spiller alle viktige roller i fortellingen om Telemark som industriregion. I dag ser vi imidlertid at det føres en politikk der naturressursene i mindre grad kommer fellesskapet til gode, og der eksempelvis våre felles skogeiendommer selges til utenlandske aktører. Det gjør at fellesskapet i mindre grad får sin rettmessige andel av verdiskapingen.

Vi har kompetanse og bedrifter som kan skape nye arbeidsplasser innen bio- og sirkulærøkonomi. Økt bruk av skogens ressurser er både god industripolitikk og god klimapolitikk. Samtidig kan vi styrke vår posisjon som kraftregion, eksempelvis ved å legge til rette for økt oppgradering av vannkrafta.

Bergverksdrift har vært viktig i Telemark, men i dag er det lite igjen av denne virksomheten. På Ulefoss i Nome kommune finnes Fensfeltet, som potensielt rommer en av Europas største forekomster av sjeldne jordartsmetaller. Mineralforekomstene i Telemark har stort potensiale til å skape arbeidsplasser og verdiskaping. Utviklingen av mineralnæringen krever imidlertid at det ledetidene kortes ned, at det innføres strengere miljøkrav, og at lokal forankring vektlegges sterkere enn i dag.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Sikre at utvinning og foredling av naturressursene i Telemark i størst mulig grad er lokalt forankret og bygger på lokalt eierskap og lokal kompetanse.
- Øke den industrielle videreforedlingen av skog, blant annet ved å sikre mer kapital til forsterking og videre utvikling av skogindustrien.
- Utarbeide et veikart for biogassbransjen for å utvikle nye bedrifter og arbeidsplasser i en bransje i vekst som representerer fremtidens klimavennlige sirkulære samfunn.
- Stanse salget av Statskog og bruke Statskog som et verktøy for industribygging og næringsutvikling der Statskog har eiendommer.
- Utarbeide en egen strategi for tremekanisk industri og bruk av tre i offentlige bygg og i store konstruksjoner.
- Sikre gode ordninger for industrielle lån, tilskudd og risikoavlastning innen bioøkonomi.
- Korte ned konsesjonsbehandlingstiden for utvinning av mineraler.
- Stille langsiktig kapital til rådighet der dette kan utløse lønnsomme mineralprosjekter.
- Øke kartleggingen av mineralressurser for å bidra til at Fensfeltet får en grundig verdi- og utvinningsvurdering.
- Vurdere etablering av et statlig mineralselskap for langsiktig og bærekraftig utvikling av næringen.
- Vurdere en lokal deponikostnad for utnyttede overskuddsmasser.
- Vektlegge lokal forankring ved etablering av nye prosjekter og redusere avfallet fra gruver gjennom strengere krav til ressursutnyttelse og tilbakefylling.

Verdens beste fagarbeidere – livslang læring

Verdiskapingen i Telemark bygger på hardt arbeid og stolte tradisjoner fra den norske fagarbeideren. Vi har stort behov for flere fagarbeidere i årene som kommer. Fagarbeidere er helt nødvendige for å møte framtidens utfordringer i privat og offentlig sektor. Utviklingen av morgendagens fagarbeidere starter i første klasse og skal være en vesentlig del av norsk grunnskole. Prosjekter som «fra talent til fagarbeider», som sikrer mer fleksible yrkesfagsløp med praktisk opplæring, må styrkes.

Arbeiderpartiet vil verne om lønns- og arbeidsvilkåra til ansatte i fylket, og samarbeide tett med næringslivet for å utdanne flere fagfolk. Kvalifisering og utdanning er nøkkelen. Arbeiderpartiet vil styrke fagarbeideren, begrense innleie og motarbeide sosial dumping. Vi må også styrke mulighetene for fagskoleutdanning og høyere utdanning i fylket og satse på desentralisert høyere utdanning.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Innføre en læreplassgaranti gjennom forpliktende samarbeid med arbeidslivet – for å sammen utdanne fagarbeiderne Telemark har behov for og læreplass til.
- Styrke kravene til å bruke lærebedrifter i offentlige anbud og innkjøp for å gjøre det mer attraktivt å være lærebedrift.
- Satse på mer praktisk læring i skolen, ved å blant annet legge til rette for at ungdomsskoler skal ha verksteder, sløydssaler og andre rom for praktisk læring og å satse på programmer som «Fra talent til fagarbeider».
- Investere i utstyr i yrkesfagopplæringen for at elevene skal lære med oppdatert og relevant utstyr og teknologi.
- Skape 1 000 nye fagskoleplasser hvert år i fem år nasjonalt, og sørge for at en vesentlig andel av disse kan dekke etterspørsel i næringslivet i Telemark.
- At det legges til rette for flere bransjeprogrammer og etter- og videreutdanningstilbud i fagskolen.

- Styrke innhold og undervisningskompetansen på fagskolene.
- Hele faste stillinger skal være regelen. Vi vil styrke retten til heltid ved at arbeidsgiver må dokumentere at det er behov for deltidsstilling, og begrense innleie slik at det kun tillates ved rene vikariater, mellom produksjonsbedrifter og etter avtale med tillitsvalgte i virksomheter bundet av landsomfattende tariffavtale med fagforening med innstillingsrett.
- Stimulere til økt organisasjonsgrad for arbeidstakere og arbeidsgivere.
- Utarbeide seriøsitetskrav for alle offentlige anskaffelser.
- Øke strafferammen for grove brudd på arbeidslivsregler.

Kunnskap, kompetanse, forskning

Trygge jobber og nye næringsmuligheter avhenger av arbeidsfolk med riktig kompetanse. Telemark har sterke kompetansemiljøer knyttet til eksempelvis industrien og trevarer. Vi vil legge bedre til rette for utdanningsmuligheter i Telemark basert på lokale kompetansebehov, og sikre at flere kan ta etter- og videreutdanning. Universitet i Sørøst-Norge er en viktig aktør for lokalt næringsliv, og vi vil legge til rette for tettere samarbeid mellom kompetansemiljøene i regionen.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Øke antall studieplasser.
- Opprette et pilotprogram for industri 4.0, som sikrer at ansatte i industrien får tilgang på relevant kompetanse på fremtidens digitale og autonome løsninger.
- Sikre bedre muligheter til å ta høyere utdanning, basert på lokale kompetansebehov, gjennom en satsing på lokale utdanningssentre med statlig finansiering.
- Bygge sterke kompetansemiljøer i Telemark gjennom en jevnere fordeling av offentlige arbeidsplasser.

- At etter- og videreutdanning blir en rettighet organisert gjennom et trepartssamarbeid.
- At det legges til rette for flere bransjeprogrammer og etter- og videreutdanningstilbud i fagskolen.

Kultur og reiseliv

Krigshistorie, Gaustatoppen, Telemarkskanalen og mange store og små festivaler. Telemark har reisemål fra høyfjellet til kysten. Da pandemien traff Norge, stoppet imidlertid hele denne næringen opp. Krisetiltakene har i for liten grad vært rettet inn mot reiselivsbedrifter, og særlig små bedrifter som tilbyr overnatting, servering og opplevelser, har fått lite støtte. Det er avgjørende at vi sikrer krisehjelp til de økonomiske konsekvensene av pandemien er over, slik at vi legger til rette for ny vekst for turistnæringen når det er mulig å reise igjen. Vi vil derfor ha tiltak som kan gi en re-start for reiselivet, med fokus på aktivitet, bærekraft, og helårige arbeidsplasser. Som en del av dette må vi styrke innsatsen for å ta vare på natur og kulturlandskap, inkludert landbruket i regionen.

Arbeiderpartiet vil blant annet:

- Stille opp med målrettede og langsiktige tiltak for reiselivet til de økonomiske konsekvensene av pandemien er bekjempet.
- Få på plass en re-start for reiselivet.
- Utarbeide en egen næringsstrategi for reiselivet der bærekraftig utvikling, helårige arbeidsplasser og verdiskaping er i fokus.
- Sikre lokal verdiskaping ved å legge til rette for at kommuner kan innføre besøksbidrag.
- Infrastruktur
- God infrastruktur er avgjørende for at folk skal kunne bo og arbeide i hele Telemark. Likevel er etterslepet på fylkesvegene stort og tilskuddene til bredbåndsutbygging fremdeles utilstrekkelig. Arbeiderpartiet mener at staten skal ta et større ansvar for å sikre tilgang på infrastruktur, transportløsninger og bredbåndsutbygging.

- Toget er avgjørende for å få det sentrale Østlandsområdet til å fungere. For å nå målene om reduserte klimautslipp er det viktig å få flere reisende og gods over fra vei til bane. Arbeiderpartiet vil prioritere å ferdigstille allerede vedtatte jernbaneutbygginger.
- Arbeiderpartiet vil blant annet:
- Gjøre tilgang til høykapasitets internett til en rettighet på lik linje med strøm.
- I samarbeid med fylkeskommunen utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene i Vestfold og Telemark og sette fylkeskommunen i stand til å følge denne.
- Utarbeide en forpliktende nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle strekninger med høy og middels skredfaktor på riks- og fylkesveinettet.
- Arbeide for å realisere viktige vegprosjekter på eksempelvis E134, i tråd med vår alternative nasjonale transportplan.
- Bedre togtilbudet mellom Oslo og Skien gjennom å holde fast på målet om utbygging av ytre InterCity, og prioritere oppstart av effektpakken ytre InterCity på Vestfoldbanen.

